

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Samhällsbyggnadskontoret
Lena Steffner
Chef Planering och utveckling

Svar på remiss från Kulturdepartementet avseende Riksantikvarieämbetets rapport om Farokonventionen

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Riksantikvarieämbetet
www.raa.se

Farokonventionen - Europarådets ramkonvention om kulturarvets samhälleliga värde

Sala kommun ställer sig positiva till Farokonventionen och förespråkar att Sverige ska ratificera konventionen. Sala kommun är beredd att verka i konventionens anda.

Bakgrund

Konventionen behandlar frågor rörande vad vi bevarar samt varför och för vem. Konventionen syftar på så vis att nå bortom endast ett fysiskt bevarande av kulturarvet. Då den snarare fokuserar på hur kulturarvet kan hanteras och integreras i pågående samhällsprocesser.

Konventionen har två viktiga utgångspunkter. Den ena handlar om att sätta människan i centrum genom en tydlig koppling till området för mänskliga rättigheter. Varje individ ska tillerkännas rätten att få vara med och uttolka vad kulturarvet kan vara.

Den andra utgångspunkten framhåller de positiva fördelarna med att använda kulturarvet som en resurs. Konventionens sammantagna syfte blir därmed att säkerställa kulturarvets plats i centrum av en ny vision om hållbar utveckling.

Frågan om vem som har tillgång och tolkningsföreträde till olika kulturarv är, enligt Farokonventionen, central utifrån ett demokratiperspektiv.

Farokonventionen har också ett tydligt budskap om att kulturarvet utgör en resurs för ekonomisk utveckling och legitimerar därigenom ett ekonomiserande synsätt rörande kulturarvet.

Kommunstyrelsens förvaltning
Samhällsbyggnadskontoret

Genom att påvisa förekomsten av ekonomiska värden i kulturarvet syftar konventionen till att kunna säkerställa även andra värden som relaterar till kulturmiljöområdet. Kulturarvet anses därigenom kunna fungera som en resurs för en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling.

I Farokonventionens inledande del betonas att det är varje individs rätt att vara delaktig i uttolkningen av kulturarvet och att samtidigt respektera andras fri- och rättigheter med hänvisning till artikel 27 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna. Farokonventionen vidareutvecklar och breddar därmed FN:s stadgande om individens rätt att ta del av kulturlivet. Mer precist handlar Farokonventionen om allas möjlighet att få tillträde till kulturarvet. Denna rättighet ska dock inte förstås som att det går att formulera rättsliga eller kulturella krav på äganderätt till ett visst kulturarv, utan konventionen betonar istället rätten för alla att få vara med och uttolka detsamma. Konventionen öppnar därmed upp för en inriktning med fokus på individen och ett inkluderande synsätt och stödjer därmed ett mångfaldsperspektiv.

Farokonventionen framhåller också, utifrån ett demokratiskt perspektiv, vikten av att det tillhandahålls kvalitativ information om kulturarvet genom digitala tekniker i det framväxande informationssamhället. Det övergripande syftet med digitalisering är därför, enligt konventionen, att säkerställa ett kollektivt minne genom tillgänglighet och spridning av en mångfald av kunskap. Farokonventionens betoning på ett mer aktivt medborgardeltagande i alla typer av kulturarvsprocesser anses garantera ett bredare och mer dynamiskt urval av kulturarv - ett urval som snarare speglar samtiden än dåtiden. Detta urval baserat på medborgarnas värderingar "här och nu" antas också vara eftersträvansvärt för att uppnå social hållbarhet.

Synpunkter

Sala kommun anser att Farokonventionen fyller en funktion i att överbrygga meningsskiljaktigheter mellan olika expertgrupper. Demokratiska samhällsplaneringsprocesser som inhämtar kunskap om medborgarnas värdering av kulturarvet underlättar för andra experter att ta till sig värdet av kulturarvet och visa hänsyn. Dialogen kan annars riskera att fastna i låsta positioner mellan olika expertgrupper.

Effekten på människors välbefinnande vid visad hänsyn till de kulturmiljöer som har ett värde för medborgarna påverkar stämningen i samhället på ett positivt sätt. Detta är en god väg till social hållbarhet och en känsla av gemenskap. Eftersom värdet av kulturarvet utgår från den miljö som finns och används idag innebär värderingen att alla inkluderas som använder de aktuella miljöerna och platserna.